

Kallis Marta!

PEDAGOOGIKA
ARHIIVIMUSEUM
FOND K 43666 - 33

27. VII. 69.

Juba ammu tahtsin Sulle kirjutada, lubasin seda Helmi Mämmule, nüüd on ts juba 2 kuud jälle oma kodus ja minu lubadus siiani veel täitmata. Kuid ma ei tea, miks ma endani ei saa nii kergelt kirjutistlana taha istuda, nagu veel mõni aasta tagasi. Kõik see on vanaduse süü või jelle pinera olukorra oma praeguses maailmas.

Mul peab ikka mõni "täuge" olema, et asuda kirjutamisele. Seevast oli see, et Ilka meenus, et septembri kuus on palju sünnipäevi ja nimetas ka Sinu nimi.

Nii siis soovis Sulle palju palju õnne kaheaastas eluaastat ja ka tulevikus. Ma usun, et Sul kindlasti vähe-
lirke momente ja tundeid on, seda saab juba kaasa see väike olekus, mis just näide suur rõõm on. Seda nä-
naema äärmiselt olen ise täielikult, oli
võistumine, et olen neile vajalik, mul oli
õnne, et neil järele aidata. Nüüd,
kus mu lapselapsed täiskasvanud, on
mul sarnane tunne, et olen ülearune,
olen ka süna tõsiselt mõttes ükski just
praegusel silmapilgul. Ilka süüdis pal-
kusele, Heleno elab teises kohas, Ilka
pois elab oma elu, mis mulle päris

2
võõras on. on ka arusaadav, ta kasvas
ühes võõra rahva liigena, tunneb erinist
enam rootslasena (ühti ameerika - rootsi
seguna, nagu peaaegu kõik rootslased, kes
enam ja enam ameerika "demokraadi"
mentaliteeti omandavad), kuigi kõneleb veel
oma emakeelt päris karoolikult, sest meie
oma rahel pole kunagi rääklennud rootsi
keelt. Eks igaüks maailmas meie noo-
red segunemas pärisrahraga, küll on üks
„Bahylan“, kui ehk jätke rohumaaale nad põg-
suud, aga minu vana süda ütleb, et äike
väheseid püüavad sinna tagasi minna, nat-
ja võivad veel ja tüüpide ja eluvõimalused
real hoopis kitsamad, kui nende praeguste
„suure riikides“!

Nüüd siis Hebmist: Tal oli suur heameel
kui ta Su südameliku kirja sai; sulle ta sai
just paar päeva enne lõppumist Rootsi.
Ma olin parajasti tema juures, lugesin ka
Su kirja läbi. Ta oli nii kurb, et ei saanud
Sulle enam pinemalt vastada, tal polnud
aega ega jaksu, ta ju nägi haige. Analüüs
arstlasi ja südame- ja lingvisti ei jätke
nema rohumaalet saata. Nende kirjad
sealt on lühikesed külmad „rapordid“
ja ainult peremanna ja ~~ilika~~ elust.
Nii, et, kuigi ta südamest rahjatses, ei
saa tema Sulle enam kirjutada, eriti
Ameerika, mida võin vältivad, kuigi on
ju „neutraalne“, nii siis enamlastele kas-
tuväetav. Aga ka siis kirjutavad ainult
väike lastemoti sargulastele: noiters jätke
kirjutab ainult mulle emale Heale
mitte. Minule kirjutatus kirjades on siis

viitakolme vahel ka see, mis Hlrat keegi 3
tab. Ilma sõber Asta Rabadiu, kes minu
Juta vastu nlikea kes on vnuud, talle oma
pinnast amale ajal saanud panee, ei
jolge amol minel siia. Ilmale kirjutada, to
pameb uma kirjaol minel endist toatüdra-
ka kirjade juurde ja see saadab neid siia
oma minel ja adressil. Peepärast on rea
päril arusaadav, et pr. Rassin Sulle ei kas-
tanud - see enam, to vist ei saanud tüüp
aeg, raha peale. Su kirja saadumist. Kuigi
to Kodumaa alles, on to inna "mustas ni-
mekirjas" uma mehe tütre. Samuti ka pr. Sa-
si, talle väins kirjutada amult to pr. Sa-
ei' tea, kas to eida teeb. Ma võtasin väga
Arno Susit laulumeele hulgas leida, taliti-
talle nägusi to ema viimased ülevõtted näi-
data, kaigus to ei ilmunud. Meie endised
õpilased käivad lendude tähtpäevadel
koos, saadavad minle teroitusi, allkir-
jad on inna tüdruku nimega, pr. Sui on
"Ella", suuremad "Jutta - Stella". Saatega
on need - ainult kaal siinamasi - ma
endist õpilast, kes on "teenelised" au-
hinnatud ja ordenitega. Neil vähem vist
karta ja julgevad enam. Kiri palju, kas min-
tean, ei julge nägusi siit esinut sõrda ühe-
legi sinna kirjutada, mi ntelds "alguat" teha,
alles siis, kui realt kiri tuleb ja vastust
palutakse, julgevad sinised minnead vastata.

Ka Jutta oli esimesena meile kirjutama.
Kui Hlrat Su kirja luges, läksid to silmas
märgas ja to rüles: Ma täiesti imestan
kui võrd mõinud inimesed vahel mä-
ilmas on: nad arvavad, et kui meil pare-
maks on muutunud isepäevades elu kui
mitte enam süda ja ka kergeini vietada,

4 et siis mil ka, "vabadus" sõnaks ja tun-
dedes an. Mäe ei julge oma raas maalast,
avalikult kõnelda, väljavalitud need kõige
intümsemad ja tuntuimad, need kõhem kirju-
tada, kõik kirjad fotograferitakse, iga
üksiku isiku kohta, kes välismaaga ühen-
duses, an oma "erandamat" olemas. Inimesed
"vabas" maailmas peame mõtlama sellele, mis
kavutõnend nad teevad kirjasaajale - ei
iialgi ei vasta tr. - Pole ka mulle kirjutamisel
ei pr. Suur, ega tühid, kui juts an sülasta-
miste kadumise ja tapari laimide põhja,
siis an ta sealt mulle saatnud teatust.
Sõlalt ja Saaralet ja Safurshruet. omad
kadumise alles ei kirjuta juts liie na meile.
Onkusepõlvad maades, eriti Lestis ja Latis, an
kes suhtes kardetavam. Nii siis lõpetas
Helmi oma sõnu - "ei kunagi ei tohi ise
algada väärsist kirjaga oma sugulaselt, need
kõhem sõbrale, kea asemel näib ainult
paha ümmitada. Siis liras ta juurde, et "Koh-
jans ei jüua ja ei jansa Martale seda teha
kirjutada, kadumisele aga an nime näemata
seda teha". Marta õhks haanub, ja ta kiris an ka
nii südamlikult - "ei tee, mis ta minust võib
mööda, kui ei vasta. Ma palen Rullat seda
teha". Siis ütlesin mina: "Kui Sa tahad,
näin mina Martale lõhnat seletust anda".
Ma minelt nardan, et Rulla õhks ei mõtet sel-
lele, kuhu paistab mulle nende kergele sühtude
nimele, mitte pahatahtlikult või sibilisalt
lõhnalt ümmitab: ta an ja ka nna, ta elu pale
kerge, an unustatud. Helmi ütles siis nime
selt: "Jee seda". Nime siis nimele sain
seda ka teha.

Kui kard suovin Sulle südamest näin
head sünnipäevaks ja elul. Terrisid
paulile nappaxarile ja Arde. Kui jutsad
mulle kirjutama, kirjuta ka lühemalt jorda
ja ta paja nle. Kas hümnase näine an eestlane?
Kas paig an vaimulik? Kas lõpetanud?
Terrisid ja häid suhte Arde omale.